



PARLAMENTNÍ  
INSTITUT

## VYBRANÁ TÉMATA

7/2011

### **Irské parlamentní volby 2011**

**Klára Kabická**

duben 2011



POSLANECKÁ  
SNĚMOVNA  
PARLAMENTU  
ČESKÉ REPUBLIKY

**Obsah:**

Základní charakteristika politického systému .....	3
Volby 2011 .....	7
Volební kampaň .....	7
Výsledky voleb .....	9
Zdroje .....	11

## Základní charakteristika politického systému

Irsko je parlamentní republika,<sup>1</sup> počátky existence státu sahají až roku 1922, avšak v rámci statusu dominia byl útvar podřízen britské koruně. Irsko se stalo suverénním a nezávislým státem až v roce 1937, kdy byla přijata irská ústava, která v novelizované podobě platí do současnosti.<sup>2</sup>

Výkonnou moc představují prezident a vláda, v čele které stojí její předseda. **Prezident** je volen v rámci přímých voleb na funkční období trvající 7 let, přičemž je možné pouze jedno znovuzvolení. Prezidentovi, který je volen přímou volbou, jež mu dodává původní (neodvozenou) demokratickou legitimitu, přesto nejsou ústavou vymezeny velké pravomoci a bývá řazen spíše ke slabším přímo voleným prezidentům.<sup>3</sup> Současnou prezidentkou je Mary McAleese, která tuto funkci zastává od roku 1997.<sup>4</sup>

**Vládu** tvoří její předseda (*Taoiseach*), vicepremiér (*Tánaiste*) a dále kabinetní a státní ministři. Podle britského vzoru se skládá z užší (*cabinet*) a širší vlády, do níž patří státní ministři (*ministers of the state*). Počet ministrů se pohybuje od sedmi do patnácti, v závislosti na požadavku předsedy vlády.<sup>5</sup>

**Předseda vlády** je jmenován prezidentem na základě návrhu sněmovny a většinou je předsedou nejsilnější politické strany. Má pravomoc jmenovat a odvolávat členy vlády. V případě jeho rezignace jsou ostatní ministři povinni vzdát se funkce spolu s ním.<sup>6</sup>

Zákonodárnou moc irská ústava svěřuje dvoukomorovému **Parlamentu** (*Oireachtas*), jež se skládá z Poslanecké sněmovny (*Dáil Éireann*) a Senátu (*Seanad Éireann*). Dle vzájemného vztahu obou komor můžeme říci, že Poslanecká sněmovna má převahu a jedná se tedy o tzv. slabší formu dvoukomorového parlamentu, resp. asymetrický bikameralismus.<sup>7</sup>

Poslanci dolní komory Parlamentu jsou voleni jednou za pět let za použití volební metody jednoho přenosného hlasu, který se v zemi používá od roku 1922. Volby do Poslanecké sněmovny probíhají ve 43 obvodech, přičemž v rámci jednoho volebního obvodu se přiděluje 3-5 mandátů. Celkově se volí 166 poslanců.<sup>8</sup> Systém jednoho přenosného hlasu je řazen mezi poměrné systémy, umožňující však rozsáhlou personalizaci. V rámci své volby voliči piší na hlasovací lístek jména kandidátů, kterým přiřazují své číselné preference (1, 2, 3 atd.). Mohou tedy hlasovat napříč politickými stranami, nicméně stranická identifikace hlasování převládá.<sup>9</sup> Každá strana může postavit tolik kandidátů, kolik se v daném obvodu rozděluje mandátů. Zvoleni jsou ti kandidáti, u nichž počet hlasů dosáhne tzv. Droopovy kvóty.<sup>10</sup> V případě, že se tímto neobsadí všechna křesla, přerozdělují se přebytky hlasů od kandidátů, kteří zmíněné kvóty dosáhli, podle dalších preferencí tak dlouho, dokud všechny mandáty nejsou rozděleny.

---

<sup>1</sup> S ohledem na přímou volbu prezidenta je nicméně Irsko občas přiřazováno k poloprezidentským systémům. Taková interpretace je však mylná, jelikož těžiště exekutivní moci leží ve vládě, jež je odvozena od parlamentní většiny. Viz Sartori, G.: *Srovnávací ústavní inženýrství. Zkoumání struktur, podnětů a výsledků*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001, str. 133.

<sup>2</sup> Šlosarčík, I.: *Politický systém Irska*. Praha: Slon, 2007, str. 31-36.

<sup>3</sup> Viz např. Sartori, G.: op. cit., str. 93 a 134-135.

<sup>4</sup> Coakley, J., Gallagher, M. (eds.): *Politics in the Republic of Ireland*. 4th ed., London: Routledge, 2004, str. 311.

<sup>5</sup> Šlosarčík, I.: op. cit., str. 94-105.

<sup>6</sup> Coakley, J., Gallagher, M. (eds.): op. cit., str. 313-325.

<sup>7</sup> Sartori, G.: op. cit., str. 339 a Šlosarčík, I.: op. cit., str. 66.

<sup>8</sup> Chytilík, R. et al.: *Volební systémy*. 4. vydání, Praha: Portál, 2009, str.227.

<sup>9</sup> Sartori, G.: op. cit., str. 33.

<sup>10</sup> Droopova kvóta = Celkový počet odevzdaných hlasů/(počet křesel, která se mají obsadit +1), celý podíl potom navýšený o 1. Heywood, A.: *Politologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2004, str. 258.

Jestliže nastane taková situace, že ani tímto přerozdělováním tzv. shora nedojde k určení všech kandidátů, přistupuje se k tzv. přerozdělování zdola, kdy se vyloučí kandidát na posledním místě a jeho hlasy jsou opět podle preferencí převedeny na ostatní kandidáty. Obecně je irský volební systém označován jako jeden z nejsložitějších vůbec, kdy celkový výsledek je znám až po sérii opakovaných přepočtů kalkulací.<sup>11</sup>

Senát, jako horní komora Parlamentu, má 60 členů, jejichž funkční období je pětileté. Senátoři nejsou voleni přímo na základě univerzálního volebního práva, nýbrž po částech jmenováni či delegováni různými skupinami, a to nejpozději 90 dnů po rozpuštění Poslanecké sněmovny. Funkční období obou komor se tedy fakticky překrývají. 11 senátorů jmenuje předseda vlády, 43 je voleno různými profesními sbory volitelů a 6 senátorů volí absolventi dvou nejstarších irských univerzit Trinity College a National University of Ireland.<sup>12</sup>

### Stranický systém

Po volbách v roce 2011 získalo parlamentní zastoupení šest stran: Fianna Fáil, Fine Gael, Labour Party, Sinn Féin a členové volební koalice United Left Alliance- Socialist Party a People Before Profit Alliance. Svým charakterem je přes relativně vysoký počet stran možno tento systém označit jako umírněný multipartismus, zejména pro jeho bipolární strukturu a dostředivé tendence.<sup>13</sup>

Irský stranický systém je v kontextu západoevropských stranických soustav spíše výjimečný a svébytný. Stranický systém nicméně nebyl vždy tak fragmentovaný. Do roku 1989 mu dominovala zejména strana Fianna Fáil, která se občasně střídala u moci s koalicí Fine Gael a Labour Party. Až rok 1989 přinesl změnu, kdy Fianna Fáil musela do vlády přizvat stranu Progressive Democrats. Do 80. let se tedy datuje počátek otevírání a transformace irského stranického spektra.<sup>14</sup>

Hlavní politické strany se značně liší od tradičních evropských stran pravo-levého spektra. Fianna Fáil a Fine Gael se jsou stranami politického středu s momentálními výkyvy doleva či doprava. Je tedy často těžké určit, co odlišuje jednu stranu od druhé.<sup>15</sup> Takovéto vymezení má kořeny v irské minulosti, kde se vyskytly nacionální sváry v letech 1916-1923, občanská válka a boj za nezávislost na Velké Británii. Na těchto konfliktech vyrostly zmíněné strany. Jinde v Evropě měla politická uskupení zkušenost spíše se sociálními bouřemi a bojem za práva různých společenských vrstev. Další výjimečnost stranického systému spočívá v relativně vysokém počtu nezávislých poslanců.<sup>16</sup>

### Hlavní politické strany<sup>17</sup>

#### Fianna Fáil – The Republican Party

Fianna Fáil byla založena v roce 1926. V překladu název znamená „Vojáci osudu“. Úspěch zaznamenala už v parlamentních volbách roku 1927 a postupně se z ní stala jedna

<sup>11</sup> Chytilík, R. et al.: op. cit., str. 223–227 a Sartori, G.: op. cit., str. 33.

<sup>12</sup> Šlosarčík, I.: op. cit., str. 6.

<sup>13</sup> Giovanni Sartori denífuje umírněný multipartismus jako systém, kde dochází povětšinou k bipolárním posunům mezi koaličními vládami, kde se vyskytuje spíše menší počet stran (3-5), kde systém není silně polarizovaný a kde povětšinou není problém sestavit vládu. Sartori, G.: op. cit., str. 45-55.

<sup>14</sup> Coakley, J., Gallagher, M. (eds.): op. cit., str. 155.

<sup>15</sup> Coakley, J., Gallagher, M. (eds.): op. cit., str. 136.

<sup>16</sup> Coakley, J., Gallagher, M. (eds.): op. cit., str. 136-138.

<sup>17</sup> V celé práci se užívají originální názvy irských politických stran.

z nejsilnějších stran v Irsku, která značně ovlivnila utváření Irské republiky. Již v roce 1933 obdržela takovou voličskou podporu, že mohla ustanovit jednobarevnou vládu. Za cíl si kladla rozvolňování svazku s Velkou Británií, pro jehož dosažení prosazovala protekcionalistické politiky. Fianna Fáil se také utvářela jako strana odmítající koaliční vládnutí, jenže od 80. let se koaliční vlády staly v Irsku běžnou praxí.<sup>18</sup> Od roku 1997 až do nedávných voleb 2011 byla Fianna Fáil nepřetržitě ve vládě.

Ideologicky se strana profiluje spíše jako konzervativní, nicméně na rozdíl od svého hlavního rivala Fine Gael vystupovala radikálněji, zejména v důsledku svého silného protibritského akcentu. V současné době je možné v základních dokumentech strany nalézt klasické liberální prvky, jako jsou garance svobody vyznání, občanských svobod, rovných práv, zachování rovnosti příležitostí a zásada nediskriminace. Mezi programové prvky patří dále ochrana životního prostředí a zajištění jistých sociálních ochrann.<sup>19</sup>

V čele strany nyní stojí Micheál Martin, který 22. 1. 2011 nahradil Briana Cowena, tehdejšího předsedu irské vlády.

### **Fine Gael**

Název strany se překládá jako „Irský národ“ či „Kmen Keltů“. Oficiálně strana vznikla v roce 1933, ale její kořeny sahají až k roku 1923, kdy se zformuloval předchůdce této strany, tzv. Galská liga, která dominovala politickému spektru do roku 1932. V souvislosti s volební porážkou v roce 1932, se spojila právě Galská liga, Národně centristická strana a Národní garda a daly vzniknout jednotné straně Fine Gael.<sup>20</sup> První úspěchy strana zaznamenala až v roce 1948, kdy vytvořila vládní koalici s Labour Party. Fine Gael byla v minulosti povětšinou druhou nejsilnější stranou po Fianna Fáil.<sup>21</sup>

Fine Gael se dnes řadí ke křesťansko-demokratickým konzervativním stranám. Od svého hlavního rivala Fianna Fáil se odlišovala zejména prosazováním ústavní kontinuity a napojení na britskou politiku.<sup>22</sup> Je nutno poznamenat, že postupně se rozdíl obou stran stírají.<sup>23</sup>

Fine Gael se čím dál více profiluje jako strana ekonomického liberalismu. Známa je také svou proevropskou politikou. V současnosti je předsedou strany Enda Kenny, který stojí v čele uskupení od června 2002.<sup>24</sup>

### **The Labour Party**

Strana byla založena v roce 1912 a profiluje se velice analogicky jako její britská obdoba. Labour Party byla v době samostatného irského státu členem mnoha koaličních vlád, zejména do roku 1997 se stranou Fine Gael. Do stejného koaličního partnerství vstoupila i po roce

---

<sup>18</sup>Šlosarčík, I.: op. cit., str. 139.

<sup>19</sup> Constitution of Fianna Fáil, dostupné z <http://www.fiannafail.ie/content/pages/5097/> [4. 4. 2011].

<sup>20</sup> Šlosarčík, I.: op. cit., str. 140.

<sup>21</sup> Irishtimes.com, 24. 2. 2011: *Preparing for the general election*, dostupné z <http://www.irishtimes.com/newspaper/letters/2011/0224/1224290734810.html> [25. 3. 2011].

<sup>22</sup> Šlosarčík, I.: op. cit., str. 147.

<sup>23</sup> BBC News, 28. 2. 2011: *Fine Gael and Labour Irish coalition talks end*, dostupné z <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-12592833> [27. 3. 2011].

<sup>24</sup> Šlosarčík, I.: op. cit., str. 147-148.

2011. Ideologicky ji můžeme charakterizovat jako stranu sociálně demokratickou, se silnými vazbami na odbory.<sup>25</sup>

Předsedou strany je od září 2007 Eamon Gilmore.

### **The Green Party**

Green Party byla v Irsku založena v roce 1981, již před tím však existovala strana s názvem The Ecology Party. Svůj zatím největší úspěch strana zaznamenala v roce 2007, kdy se stala součástí vlády spolu se stranou Fianna Fáil a stranou Progressive Democrats.<sup>26</sup> V rámci svého programu se strana soustřeďuje na ochranu životního, na rozdíl od mnohých zelených stran v západní Evropě však ve vztahu k evropské integraci nicméně zaujímá spíše kritický postoj.<sup>27</sup>

Předsedou Green Party je od července 2007 John Gormley.

### **Sinn Féin**

Strana Sinn Féin byla založena v roce 1905. Význam názvu je možno přeložit slovy „My sami“. Jako centrum odporu proti britské nadvládě měla velký podíl na boji za irskou nezávislost na britském království. Právě od Sinn Féin se v roce 1926 při vnitřních rozporech oddělila část strany, která dala vzniknout výše zmíněné straně Fianna Fáil.<sup>28</sup>

Po svém vnitřním rozštěpení se voličská podpora Sinn Féin začala snižovat. Na konci 60. let se strana opět vnitřně rozdělila na Oficiální Sinn Féin (*Officials*) a na Prozatímní Sinn Féin (*Provos*). Rozdíl mezi nimi byl v politických strategiích, kdy se Prozatímní Sinn Féin odmítla vzdát použití násilí coby řešení problémů v Severním Irsku. Oficiální Sinn Féin zastávala strategii vyřešení sporů institucionální cestou a postupně se přeměnila na Dělnickou stranu. Strana působí na celém území irského ostrova, tedy jak v Irské republice, tak v Severním Irsku, které je součástí Spojeného království. Pasivní rezistence byla Prozatímní Sinn Féin ukončena v roce 1986, kdy se stala aktivním tvůrcem irské parlamentní politiky.<sup>29</sup>

Sinn Féin náleží do levicové části politického spektra. Strana je důrazně republikánská (což jí v rámci britské monarchie staví do pozice antisystémové strany) a je rovněž výrazným kritikem evropské integrace.<sup>30</sup>

Předsedou strany je Gerry Adams.

---

<sup>25</sup> Irishtimes.com, 24. 2. 2011: *First-time voter guide*, dostupné z <http://www.irishtimes.com/newspaper/breaking/2011/0224/breaking27.html> [25. 3. 2011].

<sup>26</sup> BBC News, 28. 2. 2011: *Fine Gael and Labour Irish coalition talks end*, dostupné z <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-12592833> [27. 3. 2011].

<sup>27</sup> Irishtimes.com, 24. 2. 2011: *First-time voter guide*, dostupné z <http://www.irishtimes.com/newspaper/breaking/2011/0224/breaking27.html> [25. 3. 2011].

<sup>28</sup> Šlosarčík, I.: op. cit., str. 139.

<sup>29</sup> Šlosarčík, I.: op. cit., str. 138-154.

<sup>30</sup> Šlosarčík, I.: op. cit., str. 154-155.

## Volby 2011

### Volební kampaň

Kampaň pro irské parlamentní volby byla zcela podřízena ekonomickým potřebám země. Zemi zasáhla hluboká finanční krize, kterou následoval hospodářský pokles, nárůst nezaměstnanosti a nová vlna vystěhovalectví. Situace v Irsku byla natolik vážná, že země požádala o pomoc ze zahraničí. Obava před rozšířením krize do celé eurozóny vedla země Evropské unie (EU) a Evropskou centrální banku (ECB) k rychlé pomoci. Irský parlament přes silný nesouhlas opozičních stran schválil přijetí pomoci ve výši 85 miliard eur od EU a Mezinárodního měnového fondu (MMF). Z toho 35 miliard bylo vyhrazeno jako podpora bankovnímu systému, zbylých 50 miliard bylo poskytnuto vládě. Velkou vlnu nevole vzbudila úroková sazba čítající 5,8 %, která je výrazně vyšší než v případě obdobné půjčky Řecku. Podle vládní koalice Fianna Fáil a Green Party však byla dohoda ohledně poskytnutí půjčky tou nejlepší možnou. Současně s tím byla přijata i úsporná opatření, což ještě více prohloubilo nespokojenost s vládnoucími stranami.<sup>31</sup>

Podle ústavy se volby musí konat do pěti let od první schůze zvolené Poslanecké sněmovny. Tedy není fixně daný přesný termín konání voleb. Pověšinou se nové volby uskutečňují v kratším termínu, než je maximální povolená doba. Stejně tomu bylo i v případě voleb z února 2011, které se konaly čtyři roky od posledních voleb v roce 2007. Fakticky se jednalo o volby předčasné, v reakci na momentální situaci, byť irský ústavní systém takový institut nezná.

Ještě před samotným konáním voleb se rozpadla vládní koalice stran Fianna Fáil a Green Party, když zelení 23. 1. 2011 odešly z vlády. Stranu Fianna Fáil totiž kromě upadajících preferencí zasáhl skandál, který se týkal tehdejšího předsedy strany a premiéra Briana Cowena. Ten rezignoval na pozici předsedy strany dne 22. 1. 2011 poté, co mu bylo prokázáno blízké napojení na problematické irské banky, což mělo být důvodem laxního přístupu vlády k řešení irské bankovní krize.<sup>32</sup> Brian Cowen nicméně setrval ve funkci předsedy vlády.

Dolní komora byla prezidentkou Mary McAleese rozpuštěna 1. 2. 2011. Poněvadž nové volby musí proběhnout do 30 dnů od rozpuštění komory, bylo datum jejich konání stanoveno na 25. 2. 2011.

Volební kampaň byla jednoznačně ovládnuta ekonomickými tématy.<sup>33</sup>

Vládní strana Fianna Fáil nebyla podle předvolebních průzkumů vůbec favorizována. Přesto však bojovala o přízeň voličů s „Reálným programem pro lepší budoucnost“<sup>34</sup>. V rámci boje s neblahým vývojem finanční situace chtěla strana znovuotevřít jednání o úrokové sazbě půjčky od EU a MMF. Stabilizovat domácí ekonomiku a snížit domácí rozpočtový schodek chtěla ze dvou třetin pomocí úsporných opatření a z jedné třetiny pomocí vyššího zdanění. Co se týče odpovědnosti bank za krizi, Fianna Fáil neplánovala vyjednávat o jejich případném podílu, avšak chtěla zajistit reformu bankovního systému.

<sup>31</sup> BBC News, 28. 11. 2010: *Irish Republic 85bn euro bail-out agreed*, dostupné z <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-11855990> [26. 3. 2011].

<sup>32</sup> BBC News, 26. 1. 2011: *Micheal Martin wins Fianna Fail leadership*, dostupné z <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-12285988> [25. 3. 2011].

<sup>33</sup> BBC News, 25. 2. 2011: *Irish election: Where parties stand on the economy*, dostupné z <http://www.bbc.co.uk/news/business-12550283> [26. 3. 2011].

<sup>34</sup> Fianna Fáil: *Real Plan Better Future*, dostupný z: <http://www.irishtimes.com/indepth/election2011/manifesto/fiannafailManifesto.pdf> [4. 4. 2011].

Vedle ekonomických témat byly součástí volebního programu Fianna Fáil také úpravy volebního systému směrem ke smíšenému modelu po vzoru německého volebního systému do Spolkového sněmu a redefinice úlohy poslanců. Význačným prvkem volebního programu byl dále plán na zrušení horní komory parlamentu.

Hlavní opoziční strana Fine Gael se na volebním kampaň připravovala pečlivě již od roku 2009.<sup>35</sup> V rámci svého volebního programu strana plánovala zotavit veřejné finance zvýšením daní (27 % z celku), úspornými opatřeními a také prostřednictvím privatizace státního majetku. Do roku 2014 se zavázala snížit schodek státního rozpočtu do 3 % hrubého domácího produktu. Problém nezaměstnanosti chtěla řešit prostřednictvím vytváření nových pracovních příležitostí a ochranou míst stávajících. Hlavním bodem programu bylo rovněž vyjednání vstřícnější a férovější úrokové sazby od EU a MMF. Ve vztahu k bankám Fine Gael prosazovala jejich podíl na splácení veřejného dluhu a jejich restrukturalizaci. Z politických reforem programu je třeba zmínit záměr zrušit Senátu či zmenšit počet poslanců na třetinu.<sup>36</sup>

Labour Party do svého krizového volebního programu zahrnula úsporná řešení a plán na zvýšení daní. Obě východiska by se měla zcela stejnou měrou podílet na vyrovnávání státního dluhu. Labour Party nezůstala pozadu co se týče názoru na nevýhodnou úrokovou sazbu u půjčky od EU a MMF a požadovala její revizi. Na rozdíl od záměru potenciálního koaličního partnera Fine Gael plánovala snížit schodek státního rozpočtu na 3 % až v roce 2016. Irské banky a držitelé dluhopisů by se podle Labour Party se měli podílet na splácení veřejného dluhu.<sup>37</sup>

Strana Sinn Féin se ve svém volebním programu překvapivě nijak kriticky nevymezila vůči půjčce od EU a MMF a uvedla, že nemá v úmyslu iniciovat nové sjednání jejích podmínek. S finanční krizí chtěla bojovat za pomoci spravedlivého zdanění a revizí rozpočtu pro rok 2011. Nápravu finanční situace měla v plánu provést do roku 2016. Vzhledem ke svému dlouhodobému zaměření na situaci v Severním Irsku chtěla strana vypsát referendum ohledně sjednocení celého Irska. Stěžejním programovým bodem pak byla důsledná politická reforma, která se však v mnohém shodovala s návrhy již zmíněných stran – změna volebního zákona a zrušení horní komory parlamentu.<sup>38</sup>

Green Party přijala velmi podobný volební program v rámci krize jako její koaliční partner, strana Fianna Fáil, když chtěla dvě třetiny státního schodku řešit snížením výdajů a třetinu pomocí zvýšení příjmů státu z daní. Ke schválené mezinárodní půjčce se nijak zásadně nevymezila a neuvedla, zda o ní chce v případě volebního úspěchu začít vyjednávat. Obdobně zamýšlela úpravu politického systému, včetně nové ústavy, jež by byla schvalována irskými občany v referendu. Plánovala také transformaci parlamentu. I přes jasně definované těžiště volební kampaně v roce 2001 se Green Party soustředila na svá tradiční témata ochrany životního prostředí.<sup>39</sup>

Do volebního klání se zapojily také subjekty, které radikálně kritizovaly stávající ekonomický a politický systém, jenž je z jejich pohledu odpovědný za aktuální potíže v zemi. Jednalo se o koalici několika menších levicových stran United Left Alliance. Z této koalice se nakonec do

<sup>35</sup> Irishtimes.com, 24. 2. 2011: *Backroom advisers to the fore during this election campaign*, dostupné z <http://www.irishtimes.com/newspaper/ireland/2011/0224/1224290734154.html> [26. 3. 2011].

<sup>36</sup> Volební Program strany Fine Gael dostupný z <http://www.finegaele.ie/upload/docs/Manifesto.pdf> [4. 4. 2011].

<sup>37</sup> Program strany The Labour Party dostupný z [http://www.labour.ie/download/pdf/labour\\_election\\_manifesto\\_2011.pdf](http://www.labour.ie/download/pdf/labour_election_manifesto_2011.pdf) [4. 4. 2011].

<sup>38</sup> Program strany Sinn Féin dostupný z [http://www.sinnfein.ie/files/SF\\_GeneralElectionManifesto2011.pdf](http://www.sinnfein.ie/files/SF_GeneralElectionManifesto2011.pdf) [4. 4. 2011].

<sup>39</sup> Program strany The Green Party dostupný z <http://vote.greenparty.ie/downloads/manifesto.pdf> [4. 4. 2011].



parlamentu dostaly People Before Profit Alliance, subjekt, která vznikla již v roce 2005 a zapojila se i v kampani proti přijetí Lisabonské smlouvy, a Socialist Party (viz dále).

### Výsledky voleb

Předvolební průzkumy poukazovaly na pravděpodobné jasné vítězství Fine Gael a upevnění pozice Labour Party, strany vládní koalice naopak zaznamenávaly výrazný propad voličských preferencí. Volby do dolní komory irského parlamentu proběhly 25. 2. 2011 a strany si mezi sebou přerozdělily 166 křesel. Voličská účast dosáhla 70 %.

#### Výsledky stran, které získaly zastoupení v Poslanecké sněmovně

Strana	Podíl hlasů (v %)	Počet mandátů	Změna počtu mandátů oproti 2007
Fine Gael	36,1	76	+25
Labour Party	19,4	37	+17
Fianna Fáil	17,4	20	-58
Nezávislí	12,6	15	+ 10
Sinn Féin	9,9	14	+10
Socialist Party	1,2	2	+2
People Before Profit Alliance	1,0	2	+2

Zdroj: RTE News, Election 2011, National Summary dostupné z <http://www.rte.ie/news/election2011/results/> [23. 3. 2011].

Poznámka: U podílu hlasů se jedná o podíl prvních preferencí (viz výše oddíl věnovaný volebnímu systému).

Fine Gael dosáhla výrazného posílení a přerušila sérii volebních vítězství Fianna Fáil od roku 1997.<sup>40</sup> Labour Party ve volbách 2011 dospěla ke svému historicky nejlepšímu výsledku a stala se druhou nejsilnější stranou v Poslanecké sněmovně.<sup>41</sup> Pro stranu Fianna Fáil byly naopak volby 2011 historickou porážkou, když klesla ze svého dosavadního postu první strany v zemi až na třetí místo, její koaliční partner Green Party se do sněmovny nedostal vůbec.<sup>42</sup> Narostl počet úspěšných nezávislých kandidátů, stejně jako parlamentní zastoupení Sinn Féin.

### Povolební situace:

I když strana Fine Gael zvítězila s vysokým náskokem před ostatními stranami, 83 mandátů pro zajištění nadpoloviční většiny hlasů nezískala. Bylo tedy jisté, že bude opět potřeba vytvořit koaliční vládu. V Irsku je formování koalic běžnou praxí, jelikož od roku 1977, kdy nadpoloviční většinu mandátů obsadila Fianna Fáil, se to již žádné další straně nepodařilo.<sup>43</sup>

<sup>40</sup> Irishtimes.com, 28. 2. 2011: *The people have spoken*, dostupné z <http://www.irishtimes.com/newspaper/opinion/2011/0228/1224291007196.html> [27. 3. 2011].

<sup>41</sup> Strana překonala dosavadní nejlepší výsledek z roku 1992, kdy obdržela 33 mandátů.

<sup>42</sup> Irishtimes.com, 26. 2. 2011: *Fine Gael victorious as Fianna Fáil vote collapses*, dostupné z <http://www.irishtimes.com/newspaper/breaking/2011/0226/breaking8.html> [27. 3. 2011].

<sup>43</sup> BBC News, 2. 3. 2011: *Counting ends in Irish election*, dostupné z

Už před volbami se diskutovalo o tom, že se Fine Gael spojí s Labour Party, ale předběžnou koaliční dohodu před volbami 2011 strany nepodepsaly.<sup>44</sup> V minulosti nicméně již spolupracovali na šesti vládách.<sup>45</sup> Dohoda na společném vládnutí byla potvrzena 5. 3. 2011 a bylo rozhodnuto, že si strany rozdělí vládní křesla v poměru deset ku pěti ve prospěch vítězné strany. Obě strany podepsaly 6. 3. 2011 na společné konferenci program vlády. Hlavní prvky volebního programu koalice stran Fine Gael a Labour Party jsou následující:<sup>46</sup>:

- Snaha snížit úrokovou sazbu půjčky od EU a od MMF;
- Rozdělení současného ministerstva financí na ministerstva dvě, kdy jedno bude spravovat veřejné finance, rozpočet, daně a banky, druhé pak veřejné výdaje a připravovanou sektorovou reformu. Každá z vládních stran bude mít na starosti jedno z nich, přičemž Labour Party preferuje to, kde se bude připravovat reforma;
- S nížením schodku státního rozpočtu na 3 % hrubého domácího produktu do roku 2015;<sup>47</sup>
- Rozhodnutí o zrušení Senátu strany předloží voličům v referendu;
- Reforma volebního systému do Poslanecké sněmovny;
- Zavedení všeobecného zdravotního pojištění;
- Řešení otázky nezaměstnanosti prostřednictvím podpory vytváření nových pracovních příležitostí.

Nově zvolená Poslanecká sněmovna se poprvé sešla 9. 3. 2011. Nový premiérem se stal Enda Kenny, předseda strany Fine Gael, který byl zvolen 117 hlasy. Eamon Gilmore, předseda strany Labour Party byl zvolen vicepremiérem. Premiér zároveň nominoval členy vlády, které následně jmenuje prezidentka.<sup>48</sup>

---

<http://www.bbc.co.uk/news/uk-northern-ireland-12618955> [25. 3. 2011].

<sup>44</sup> Irishtimes.com, 24. 2. 2011: *First-time voter guide*, dostupné z

<http://www.irishtimes.com/newspaper/breaking/2011/0224/breaking27.html> [25. 3. 2011].

<sup>45</sup> Irishtimes.com, 7. 3. 2011: *Fine Gael - Labour coalitions: six governments and over 18 years in power*, dostupné z

<http://www.irishtimes.com/newspaper/ireland/2011/0307/1224291485563.html> [27. 3. 2011].

<sup>46</sup> RTÉ News, 6. 3. 2011: *Fine Gael & Labour to form next Government*, dostupné z:

<http://www.rte.ie/news/2011/0306/politics.html> [27. 3. 2011].

<sup>47</sup> Především u tohoto bodu byl nutný kompromis, protože Fine Gael si zprvu zakládala na tom, že chce tohoto cíle dosáhnout již v roce 2014.

<sup>48</sup> BBC News, 9. 3. 2011: *Irish Republic prime minister unveils new cabinet*, dostupné z

<http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-12695220> [27. 3. 2011].

**Zdroje**

Coakley, J., Gallagher, M. (eds.). *Politics in the Republic of Ireland*. 4th ed., London: Routledge, 2004. ISBN: 0-415-28067-2.

Chytilík, R. et al.: *Volební systémy*. 4.vydání, Praha: Portál, 2009. ISBN: 978-80-7367-548-6.

Heywood, A.: *Politologie*. 1.vydání, Praha: Eurolex Bohemia, 2004. ISBN: 80-86432-95-5.

MacCarthaigh, M., Manning, M. (eds.): *The House of the Oireachtas*. 1st ed., Dublin: Institute of Public Administration, 2010. ISBN: 978-1-904541-91-2.

Sartori, G.: *Srovnávací ústavní inženýrství. Zkoumání struktur, podnětů a výsledků*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001. ISBN: 80-85850-94-X.

Šlosarčík, I.: *Politický systém Irska*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2007. ISBN: 978-80-86429-61-8.

Internetové zpravodajské portály a oficiální stránky politických stran